

Competența comunicativă în predarea limbajului specializat

**Autori: Lidia Bivol
Olga Zingan**

În examinarea căilor eficiente de predare a limbajului specializat, didacticienii recurg actualmente la strategii netradiționale sigure. Acestea, la rândul lor, trebuie să garanteze și să perfecționeze discursul profesional al specialistului în devenire. Articolul ce urmează tratează subiectul abilităților comunicative în cadrul cursului de limbă străină-limbaj specializat.

Actualmente abordarea comunicativă este o competență imperioasă în predarea atât a limbii străine în ansamblu, cât și a unui limbaj specializat, care pune accentul pe interacțiune. Considerată mai degrabă o cale de a preda, și nu o metodă, fără îndoială partea de comunicare este cea mai importantă în predare. Iată de ce profesorii sunt nevoiți să mediteze minuțios asupra a ceea ce pretinde a fi „un proces de schimb de mesaje în formă orală sau scrisă cu o altă persoană” [1]. Pe de altă parte trebuie să ținem cont de volumul de cunoștințe de care au nevoie studenții atunci când încearcă să utilizeze un subiect specializat în limba străină. Nu mai puțin importante sunt obiectivele atât ale celui care predă, cât și ale celui care învață, încât să putem trage linia de demarcare între ignoranța și stăpânirea efectivă a limbii. Mai apoi, tot didacticianul are datoria să reflecteze și să decidă momentul propice de a aborda subiecte de comunicare. Tot el este acel care va furniza, odată cu materialul sau documentele necesare, modele relevante de comunicare. Să nu uităm că însuși el este obligat să stăpânească o competență interacțională credibilă. În asemenea situație, studenții sunt încurajați să-și dezvolte capacitatea de comunicare, ceea ce înseamnă să își întrebuițeze cunoștințele de limbă într-un context specializat prin interacțiune. Vorbind despre un limbaj specializat, din experiență, la predarea-fixarea unui subiect, situația de conversație este productivă și constructivă, deoarece diferă enorm față de metoda clasică, care folosește

repetiția și exersarea separată a diverselor abilități lingvistice. Tot didacticianului îi revine sarcina de a concepe asemenea activități, în care fără prea mult efort studenții să fie puși în situația de a lansa unele afirmații cerând confirmări sau infirmări din partea colegilor, astfel încât să provoace discuții în baza celor studiate. Tot din practică am sesizat că este posibil de provocat o eventuală discuție chiar și la etapa incipientă de predare a unui subiect. Ținem să remarcăm că o activitate de comunicare depinde în mare parte și de tematica abordată. Aceasta poate fi fertilă din punct de vedere al comunicării, sau dimpotrivă. Mai mult, prioritate trebuie să-i acordăm conținutului celor comunicate și nu mesajului, încât să nu aibă de suferit forma lingvistică. Iată de ce alegerea temei nu trebuie să fie aleatorie, dar profund studiată și cu examinări anticipate ale structurilor lingvistice.

Deseori specialiștii și anume E. Bérard, susține că unul dintre principiile actului educațional bazat pe comunicare este introducerea **textelor** și **documentelor autentice** în situațiile de învățare. Astfel activitățile și sarcinile propuse trebuie să fie organizate în baza documentelor autentice care permit studentului să integreze mai multe nivele de analiză și să coreleze caracteristicile unui domeniu de specialitate în concordanță cu anumite realizări lingvistice și strategii de comunicare [2].

Având în vedere cele expuse, subliniem că învățarea bazată pe comunicare utilizează, cu precădere, activități de învățare precum: jocuri de rol, interviuri, texte lacunare, sondaje, lucru în echipă sau în grup, învățare prin predare, etc. Se tratează deci despre realizarea unei sarcini comunicative într-o situație profesională care va fi evaluată nu doar strict din punct de vedere lingvistic.

Conform opiniei lingviștilor, „limbajul specializat se consideră un act de limbaj precis, adaptat unei intenții de comunicare precisă într-un context categoric, organizat în maniera de a produce un act de limbaj într-un anumit domeniu, care poate fi realizat prin intermediul a diverse tipuri de texte de specialitate” [3], de care studenții vor avea nevoie în realizarea lor profesională. Altfel spus,

studentul va achiziționa și își va ameliora competențele discursive și interacționale în procesul său de formare ca viitor specialist.

Pe de altă parte, didacticianul va ține cont de faptul că anume lui îi revine sarcina de a concepe și formula astfel de problematici, încât viitorul profesionist să se poată servi de cunoștințele dobândite.

În cele ce urmează vom ilustra validitatea unor activități cu obiectiv comunicativ, testate și exploatate la cursurile de limbă străină-limbaj specializat în cadrul facultății de Cadastru, Geodezie și Construcții de la UTM. Ne vom referi concret la predarea unității *Matériaux de construction* din elaborarea metodică *Le français pour les constructeurs*. Așadar, potrivit structurii consacrate a unei unități de curs, în prima fază se prezintă vocabularul. La cea dintâi întrebare *Quels matériaux de construction connaissez-vous?*, imediat primim un răspuns și nu sumar, deoarece viitorul specialist este interesat de domeniul său și respectiv îl cunoaște. La etapa incipientă de analiză a materialului terminologic, primim răspunsuri și la alte întrebări. De ex: *Connaissez-vous des localités d'où l'on extrait des matériaux de construction chez nous ?*

Où sont utilisés les matériaux naturels ? Et ceux artificiels?

Subiectele de discuție intervin odată cu parcurgerea unităților lexicale din vocabular. Cu acesta în față, la analiza sistemului euristic cu genericul *Matériaux artificiels*, ce urmează imediat după sistemul *Matériaux naturels*, provocăm studenții la o deliberare asupra materiei prime a materialelor artificiale. Astfel acestea se identifică imediat. Ba mai mult, ingenioșii adaugă la lista lor altele. De ex: *la brique (cărămida)*, un material extrem de utilizat în construcție, are la bază o materie primă arhicunoscută de către majoritatea, nu doar din domeniu. Nu ne rămâne decât să confirmăm cele expuse, precizând doar detalii. Ideal ar fi ca grupa respectivă să fi studiat subiectul la materia de specialitate. Din fericire, în cazul de față, subiectul a fost examinat, iată de ce ne bucurăm de un câmp destul de fertil și realizăm o dezbatere plină.

Același demers îl aplicăm și termenului *ciment*, care face parte din categoria materialelor artificiale *arse*. Imediat după repertorierea

materialelor arse, interogând studenții asupra proceselor de preparare ale materialelor artificiale: *Quelles technologies de préparation des matériaux cuits connaissez-vous?*, surprindem studenții cu anumite procese tehnologice de preparare a unui material sau altul, sonorizate în franceză foarte asemănător cu terminologia românească: *concassage, prise, moulage*, etc. Receptivi, ei fac comparațiile de rigoare.

Nu mai puțin teren de discuție avem la cele neare: *betonul* – cel mai utilizat material pe plan mondial în construcție. Informațiile și respectiv supozițiile abundă la întrebarea *Pourquoi le béton est le matériau le plus utilisé au monde actuellement ?* Ba mai mult, studenții încearcă o expunere în baza cunoștințelor acumulate la materia de specialitate. De ex:

Un béton de bonne qualité dépend, en grande partie, du lieu d'extraction de ses ingrédients comme le gravier ou la pierraille... Această activitate o vom încadra într-o primă tentativă de fixare a termenilor tocmai studiați.

După analiza vocabularului, la etapa de explorare a documentului scris, venim cu strategia de sintetizare a etapei premergătoare și respectiv îmbogățirea informației textuale. În cazul documentul nostru, o diviziune abordează anumite lucrări / tehnologii de extragere a pietrei naturale. După lecturarea fragmentului, profesorul pune în discuție aplicabilitatea acestora în carierele de piatră din țara noastră, știind că la noi această ramură funcționează pe teritoriul țării. De ex.:

L'extraction de la pierre naturelle, dans les carrières moldaves, se fait par tirage d'explosifs ou plutôt par sciage au fil hélicoïdal?

Trebuie să amintim că avem șansa ca studenții să fi cercetat subiectul în discuție la materia de specialitate, iată de ce lansarea sarcinii este sigură. Tot adevărat este că noi, profesorii, avem oportunitatea de a lucra cu aceeași unitate de curs în mai multe grupe, astfel putem perfecționa demersul didactic mereu.

La ultima etapă și anume cea de construire a discursului profesional, de altfel și obiectivul principal al ședințelor de limbaj

specializat, este imperios necesar de a concepe o astfel de activitate, încât să exploatăm cunoștințele achiziționate dintr-un alt unghi de vedere și într-o altă ipostază, adică adăugând o problematică. De ex.: *la chaux (varul)* este un material artificial, utilizat încă de predecesorii noștri în stare pură. O primă chestiune în dezbateră ar fi categoria acestui material:

La chaux, c'est un matériau naturel ou artificiel ?

Răspunsurile sunt duale, de obicei, profesorului îi rămâne doar să ceară argumente și contraargumente în favoarea fiecăruia. Următorul punct al discuției este actualitatea materialului. Grație tehnologiilor noi, îi conferim o altă dimensiune, modernă și în vogă. Activitatea *Identifiez ses composants, qualités, aspects et applications au présent*, în urma lecturii unei informații succinte, prezentată în curs, studenții de la Design Interior și Arhitectură mai ales, sunt foarte originali. Discuția capătă amploare și consistență prin expunerea lor: *sauf l'utilisation traditionnelle, ce matériau se trouve à la base de divers produits synthétiques de finition des murs à l'intérieur et à l'extérieur...* Viitorul specialist dă frâu liber creativității și discuția devine una de proporție și chiar controversată pe alocuri.

În concluzie afirmăm că puțin efort, ingeniozitate și măiestrie pedagogică, plus experiență, pot transforma banalele ședințe de curs în lecții atractive pentru cele două părți: studentul și didacticianul. Ba mai mult, din practică, aceeași unitate de curs poate fi înnobilită de fiecare dată când este predată altui grup de studenți, ține doar de obiectivul la care țințesc părțile, or obiectivul nostru este comunicarea.

Bibliografie:

1. Bérard, E., *L'approche communicative. Théorie et pratiques*, CLÉ International, Paris, 1991.
3. Radu, C., *Comunicare verbală și nonverbală* - suport de curs, accesat la 15. 10. 2016
2. Bivol, L., *Le français pour les constructeurs*, UTM, Chișinău, 2012.